

בסיועתא דשמויא

קובץ אמרי קודש מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

ראש חודש אלול

דהאי שתא תשס"ה לפ"ק

* * *

יו"ל פה הצרות באבוב

שנת וב"ו תנש"א מלכותך לפ"ק

ע"י חברה קנין ספרים

דבית המדרש הגדול דקהל שערי ציון ד'באבוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברוקלין, ניו יארק

לזכר עולם יהי' צדיק

נשמת כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו
מרן נפתלי צבי זצוקללה"ה זי"ע הכ"מ

בן כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו
מרן שלמה זצוקללה"ה זי"ע

נסתלק לגנוי מדומים

ביום י"ב אדר ב' שנת תשס"ה לפ"ק

דברי תורה שזכינו לשמוע מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יום א' דראש חודש אלול, א' שופטים תשס"ה לפ"ק
במסיבת לחיים אחר התפלה, במעון הקיץ בכפר "ווייטלעיק"

והנורא. והאריכו צוה צספרי קודש, שהוא הזמן האחרון שנרצים לתקן המעשים, והם נקראים ימי רחמים ורצון, שהקב"ה כזיכול ממניא עזמו לצני ישראל, וצנ"י מתעוררים להתקרב אל ד'.

ומפני שזהו זמן נעלה מאוד, וצפרטו שיעקב אבינו חטפו מעשו, על כן מתאמץ עשו הרשע, הוא הס"מ, להכשיל את ישראל, ורוצה להביא קרירות בלבבם, שלא יתעורר אללם אהבה גדולה זו. וכאשר רואה הי"ה"ר שמתעורר ומתלהב האדם לתשובה ותיקון המעשים, ומקבל על עזמו קבלות טובות ומשנה את התנהגותו, בא אליו הי"ה"ר בטענות שא ומדיחים, מה יום מיומים ומה גבר צגוצרין כי שנית את טעמך והנהגתך מכל השנה כולה, ומה ראית לתקן מעשיך ולהוסיף אומץ בתורה ומצוות בעת הזאת, הלא בכל ימות השנה מחויבים להתנהג צדרך הישר, ולא עת האסף עתה דוקא מצוות ומעש"ט. וצטענות ודברי הבל כאלו רוצה לקרר

ידוע מה דמצואר צספה"ק" צסם האריז"ל דמה שכתוב (ישעי' מג, טו) הנותן בים דרך, קאי על חודש אלול, ויש לכוון כן צמספר שמות הק', כי אלול נרמו צתיצת דרך, וכלשון הנאמר צסליחות, ודר"ך תשובה הורית.

והנה כתבו צספרי המקובלים, [עי' מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קו) צסם זוהר פ' יתרו (עמ:)] דיעקב ועשו חלקו ציניהם חדשי השנה, שיעקב קיבל שלשה חדשים, ניסן אייר סיון, וצחלקו של עשו נפלו חדשי תמוז אב אלול, אלל שיעקב לקח מעשו צחזקה חודש אלול כדי להרים קרן ישראל, שיהי' עת רצון וזמן מסוגל שיוכלו בני ישראל לעסוק אז צתשובה ולהכין את עצמם חודש ימים לפני צוא יום ד' הגדול

* עי' משנת חסידים (מסכת אלול פ"א): כוונה הכללית של חודש אלול, שס ס"ג וקס"א, שני שמות אלול, מספרם דר"ך, צסוד הנותן ציס דרך, ועי"ז נפתחים המקורות של הי"ג מדות של רחמים, וזה יכוון בכל החודש, עי"ש. והענין מוצא הרבה צספרי תלמידי צעש"ט ואכהמ"ל.

כל מה שיחס לבצו לתקן מעשיו ולשוב אל השי"ת בתשובה שלימה. וצאמת לא כן הוא, כי קדושת זמן הזה מסוגל מאוד שיהא לב האדם צוער כאש, ויוכל להתקרב אל ד'.

ואולי יש לרמוז ענין זה צמחמח הכתוב בצרפת מחיית עמלק (דברים כה, יח) זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' אשר קרך בדרך, ר"ל כי כך הוא דרכו של עמלק, הוא היצה"ר, שרוצה להכניס צחוק לבן קרירות, ולנען אותך, בעיקר צימני חודש אלול הנרמז בציבת דר"ך, לאצד ולהפסיד הזמן היקר ולהסיר מלבך ההתלהבות לשוב אל ד'.

אלל אנחנו נריכים ליזהר מאוד לבצתי נפול ברשת זו אשר עומן לנו היצה"ר, אלל אדרבא, צימים הללו עבודתינו להתחזק ביתר שאת ויתר עוז בתורה ועבודת השי"ת, וכמו שראינו אלל חסידים וישרים צדורות הקודמים, אפילו אותם שהיו עסוקים בצמח ומתן, עכ"ז צימני חודש אלול הוסיפו אומן בעבודת הקודש ביתר תוקף ועוז, והיתה תפלתם בהתלהבות וצמדריגה יותר גבוהה משאר ימות השנה, והצינו את עצמם בהכנה יתירה לפני התפלה, וגם לאחר התפלה האריכו בצמירת מזמורי תהלים

ובלימוד התורה, ועוד הוסיפו משמרת צמחא שפתיהם וציוכוך המידות, וצשאר ענינים.

והנה ב"ק אא"ז מהר"ש זצ"ל בצפה"ק עטרת שלמה (פ' וישלח), אמר לפרש הפסוק (בראשית לב, יז) וילו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך, דיעקב אבינו רמז כאן דברי המשנה במס' אבות (פ"ג מ"א) עקבא בן מהללאל אומר הסתבל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, מאין באת, מטיפה סרוחה, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקצ"ה.

וזהו, כי יפגשך עשו, פי' כשיפגוש אותך היצה"ר, המכונה בשם עשו, כי הוא שרו של עשו, אחי, שירצה להתנהג עמך באחיה וריעות כדי שעי"ז יוכל ללכדך ברשתו, ושאלך, היינו שיכנס עמך גם צוויכוחים ושאלות שונות כדי להציאך לידי עבירה ח"ו, אז העצה היעוזה היא, לאמר, פי' שתאמר לעצמך את השלשה דברים

(ישעי' נה, ו), וכמו שרמזו צוה דורשי רשומות כי אלול ר"ת א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י. על כן ראוי ונכון בעת הזאת שעדיין עומדים בצמיימות הלב, לקבל על עצמנו לילך בדרך הקדושה ולקיים המצוות ביתר שאת ויתר עוז.

יעזור השי"ת, שנזכה להתדבק בתורה הקדושה בצדיקות גמור, למהוי שלים בצמארי' כציוול, ויהי אורייתא מודעא לנו חובותינו, ועי"ז יומשך עלינו השפעות קדושות של דעת

* * *

להשפיע על חזרוניו שיצואו לבית המדרש ללמוד תורה.

ועל זה ראוי לעורר, שכולנו יחד נורו את עצמינו, שכל אחד ואחד ישתדל בכל כוחו לקצוע עתים לתורה בין כותלי בית המדרש, כי רק באופן זה אפשר לעשות הכנה כראוי לימים הקדושים הצאים לקראתינו, ולא סגי בלאו הכי. ואף אלו אשר כבר קצעו להם סדר הלימוד במקומות אחרים, יתאמרו וישתדלו בכל עוז לבוא ללמוד פה בבית מדרשנו, כי צוה יוכלו להשפיע על אחרים, שגם הם יעשו כמעשיהם ללמוד בבית המדרש, והשכר על זה גדול עד למאוד, שהרי המזכה את חזרוניו לבוא לביהמ"ד לקצוע עתים לתורה, נוטל שכר כנגד כולם.

ומה מאוד יקרו דברי ספה"ק תולדות יעקב יוסף (פ' ראה) לפרש מאה"כ צפרשת יתרו (שמות יט, ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי וגו', ופירש"י צם המכילתא, אם עתה תקבלו עליכם יערב לבם מבאן ואילך, שבל התחלות קשות. ויש להבין, מהו הקפידא לקבל על עצמם תיכף ומיד, למה לא יותן להם זמן להתייעץ אם יוכלו לקבל עליהם לקיים את כל

התורה. וכתב לבאר, כי כאשר האדם מקבל על עצמו לעזוב דרך רשע ולפרוש מהצלי העוה"ז, להתנהג בחסידות ולקיים כל מצוות השי"ת כראוי וכנכון, אז לא ימתין עד שיתקרר דעתו מחמימתו, אלא כל זמן שעודנו עומד בחמימות לבו, נריך לחזק את עצמו לשפר מעשיו ולילך בדרך טובים, ואז ילחץ בכל דרכיו. [ועי' שם מה שהביא צם האלשיך הק' צוה].

וזה שאמר הכתוב, ועתה אם שמוע, ר"ל אם תשמעו תיכף ומיד, בשעה שעדיין יש לכם חמימות דקדושה, תשמעו בקולי, ר"ל אז תוכלו להמשיך הלאה לשמור את התורה. ועל זה אמרו במדרש, אם עתה תקבלו עליכם יערב לבם מכאן ואילך, שכל התחלות קשות, כלו' רק ההתחלה קשה, אבל אם תתחילו מיד להתנהג בדרך הישר והטוב, אז יערב לבם מכאן ואילך, עכ"ד הק'. ומסיים שם צוה"ל, וזהו כלל גדול בעבודת ד'.

והנה ידוע מספרים הקדושים, כי צימי הרחמים והרצון נשפע על נשמות ישראל שפע קודש וכה האלקי, ויכולים בקל להתקרב אל השי"ת, בצחינת דרשו ד' בהמלאו קראוהו בהיותו קרוב

הנ"ל, למי אתה, כלו' של מי אתה ומאיזה מקום באת, הכוונה אל מאין באת, ואנה תלך, זהו נגד ולאן אתה הולך, ולמי אלה לפניך, פי' לפני מי אתה עמיד ליתן דין וחשבון על כל המעשים האלה אשר הם לפניך, ועי' שתסתכל בשלשה דברים הללו, אי אתה בא לידי עבירה, עכדה"ק.

ובמדרש (קה"ר רפ"ב, ומוצא צרש"י קהלת שם) דרשו ג' דברים הללו מלשון הכתוב (קהלת יב א) וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה, ח"ל המדרש, ר' יהושע בן לוי דסכנין אמר שלשתן דרש עקביא מתוך תיבה אחת, בורך בארך צוראך, בורך זו למה סרוחה, בארך זו רמה ותולעה, בוראך זה מלך מלכי המלכים הקב"ה שאתה עמיד ליתן לפניו דין וחשבון, לכך נאמר וזכור את צוראך צימי בחרותיך, עד דחילך עלך, עד אשר לא יבאו ימי הרעה, אלו ימי הזקנה, עיי"ש. ואף שמדברי המדרש משמע שאפשר לעשות חשבון הנפש הזה רק צימי החירות, הרי ידוע מה דמתאמר משמי' דב"ק אא"ז מהרב"צ זצ"ל הי"ד, דכל זמן שעדיין האדם מוכן להטות ולהרכין את עצמו כדי לקבל עול מלכות שמים, נחשב

כאילו עודנו עומד צימי החירות, ואפשר לתקן מעשיו.

והנה ידוע מה שמצואר בדברי חז"ל, והראשונים האריכו בזה, שכל מה שאירע לאבות הוא רמז לבני צניהם בכל הדורות, וכמו שאמרו (צ"ר מ"ח, ז. ס"ח, י) אתה סימן לבניך. ומאחר שמרומו בדברי יעקב אבינו שלשה דברים הללו, הרי יש צוה רמז והתעוררות לכל אחד ואחד להסתכל ולהתבונן בהם, ולזכור אותם תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה, מאין בא, ולאן הוא הולך, ולפני מי עמיד ליתן דין וחשבון, ובפרט בחודש אלול, שיעקב אבינו חטפו מעשו, והפכו לזמן של התעוררות לתשובה, והשטן, שהוא שרו של עשו, רוצה להכניס קרירות לכל דבר שבקדושה, צודאי נריכים להצטער להצבות כיקוד אש, ולעסוק בחורה ותפלה ומעש"ט.

וי"ל בדרך רמז, שבפסוק זה נרמז חודש אלול, ג' פעמים צראשי תיבות, כי יפגשך עשו א'חי ו'שאלך ל'אמר ל'מי, ו'שאלך ל'אמר ל'מי א'תה, ל'אמר ל'מי א'תה ו'אנה. וי"ל דבא להורות שבחודש אלול שהם ימי תשובה ותיקון המעשים, וכבר עומדים על סף השנה, ואז כשהאדם מקבל על עצמו

להיטיב מעשיו ולתקן את אשר עיוות, עומד לנגדו הנחש הקדמוני הוא הי"ה"ר להתווכח עמו ולהכניס ספיקות בלבו, ורוצה לקרר אותו מהתלהבותו לדבר מלוא ומחמימותו לעבודת השי"ת, אז נריך האדם להשיג נגד עיניו תמיד שלשה שאלות הללו, ויעיין ויתבונן בלבו, מאין בא, ולאן הולך, ולפני מי עמיד ליתן דין וחשבון, ועי"ז לא יבא לידי עבירה.

וידוע מה שאמר זקניי הרה"ק מוה"ר שלום מבעלזא זצ"ל דתיבת אלול הוא מלשון חיפוש וחקירה ודרישה, כמו שתרגם אונקלס על מה שנאמר אלל המרגלים (במדבר יג ז)

* * *

דברי תורה שזכינו לשמוע מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יום ב' דר"ח אלול, ב' שופטים תשס"ה לפ"ק

בסעודת ראש חודש בבית מדרשנו הגדול בבארא פארק

כתב כי האות ת' רומז על ת'למוד, ולכן כתיב ת' רבתי, לרמוז על מה דאיתא (קידושין מ:): נענו כולם ואמרנו תלמוד גדול שהתלמוד מציא לידי מעשה. והאותיות הנשארים הם מו"ם,

כתיב צפרשתנו (דברים יח, יג) תמים תהי' עם ד' אלקיך. צבעל הטורים הציא, שצמסורה האות ת' של תיבת תמים, היא ת' רבתי. וצספר נחל קדומים להגאון חיד"א זצ"ל

הכנסת שלא נמצא בה עשרה. אך י"ל הכוונה, דהנה אם יש צית הכנסת בעיר ובני העיר אין באים לצימ"ד ולצימ"ג ללמוד ולהתפלל, אין זה כי אם באשמת מנהיג הציבור, דאם הי' המנהיג מעורר את העם לבוא לצית המדרש ללמוד, צודאי הי' דצרו נכנסים ללבו לקיים את דצרו.

והנה נודע דתיבת "איש" קאי על אדם חשוב המורס מעם, כדאיתא בגמרא (יומא יח:): אישי כהן גדול, וזה שאמר רבי יוחנן, צשעה שהקצ"ה נכנס לצית הכנסת ואינו מוצא בה עשרה מיד הוא כועס, ואומר מדוע צאתי ואין איש, כלו' אייה איפה הוא האיש על העדה שאינו נותן לבו להשפיע עליהם ולעוררם על חשיבות ענין זה לבוא לצית המדרש ולצית הכנסת ללמוד ולהתפלל, עכדה"ק.

וראיתי בזה דבר יקר מאת הגאון מוהר"ר יוסף שאול נאטאנזאהן זצ"ל, שאמר לפרש דצרי הגמרא הנ"ל, דלכאורה יש להצין, על מי כועס הקצ"ה, אם על אותם שצאו לצית המדרש, הלא צאו, וא"כ מה פשעם ומה חטאם, ואם על אותם אנשים שלא צאו, הרי הם אינם נמצאים כאן, ועל מי יכועס. אלא הכוונה שהקצ"ה כועס

על אותם אנשים שצאו לצית המדרש, שהי' להם להשפיע על זולתם ולהציא גם חצריהם עמהם ללמוד בצית המדרש, שהרי זהו יסוד וקיום של איש ישראלי, ואם אינם עוסקים בתורה גורמים רח"ל ירידה, א"כ אם אתה היית יכול לבוא, למה לא ראית שצריך יבוא גם הוא, ואייה איפה אהבת ישראל שלך. וזהו מדוע צאתי ואין איש, אין יתכן שלא משכו עמהם את חצריהם לצימ"ד, עכ"ד.

וענין קציעת עתים לתורה היא סגולה נפלאה לזכות לבנים טובים ומהוגנים, ולשלוט צית, וגם התורה מגינא ומנלא מכל מיני יסורים ועונשים רח"ל, אצל בלוא הכי, הרי הוא חוב קדוש על כל אחד ואחד לעסוק בתורה בכל יום, וכלשון המחצב צסעיף הראשון בהלכות תלמוד תורה (יורה דעה סי' רמ"ו סעיף א') כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה, צין עשיר צין עני צין שלם בצופו צין בעל יסורים וכו' חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ציום וצילה, שנאמר (יהושע א, ח) והגית צו יומם ולילה. הרי שכל אחד מחיוב צלימוד התורה, ואפילו מי שהוא רח"ל צשפל המצב בצסמיות. וכל אחד יכול להיות בצחינת "איש",

גורם נחת רוח צממים יותר ממני שלומד תורה כל היום כנ"ל.

ומדי דברי צוה, עולה במחשבותי כוונה איך קציעות עתים צתורה גורם נחת רוח להקצ"ה, שהרי כבר הבאנו לעיל, שע"י לימוד התורה ניללים מכל מיני יסורים ועונשים, כי אורייתא מודעא לי' לאדם חוצ"י כאמא דמודעא לצנה צמילין רכין, ולאן באורח דינא. והנה אמרו חכמנו"ל בגמרא (סנהדרין מו.) צשעה שאדם מנטער שכינה מה אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי, הרי שהקצ"ה מנטער כשצני ישראל סובלים יסורים ועגמת נפש ח"ו. לכן ע"י קציעת עתים לתורה, אשר התורה הק' גורם לו לאדם לשוב אל ד' בלאו אורח דינא, הוא עושה נחת רוח ליוצרו, שאינו צריך להציא עונשים ודינים על בני ישראל.

הנה כמה אצרכים הליעו, אשר המה מוכנים לעמוד בעזרה לכל אחד ואחד, לסדר לו שיעור או חצרותא וכו', שיהי' צידו לצוא לבית המדרש ללמוד בצוקר ובערב. בית המדרש הזה צריך להיות מלא על גדותיו עם לומדי תורה מוזן אל זן, הן בצוקר לפני התפלה, והן בערב, ואינו נפק"מ מה שלומדים, ואף אם לומדים זמן מועט

עכ"פ, העיקר הוא שמפסיקים מכל ענינים הפרטיים וצאים לביהמ"ד ללמוד, שעל ידי לימוד התורה מתעלה האדם למדריגה גבוהה, וגם משפיע על האדם כח התשובה כדבר האמור.

ראוי להזכיר, כי יש צינינו כמה וכמה יחידים ד' עליהם יחיו, אשר מוסרים את עצמם ומשימים לילות כימים לטובת הכלל, והרי רואים צחוש כמה גדול כוחם של אלו היחידים, וצוודאי זה צוקע רקיעים, והם בעצמם איך להם השגה מה שפועלים צמעשיהם. אמנם יש לנו עוד הרבה לפעול ולתקן צקהלתנו צעוהשי"ת, וצרכים להתאמץ צכל הכוחות להצבי' קרן התורה צצית מדרשנו, וצפרט צעת הזאת כשעושים הכנה להימים נוראים צכח התשובה.

ב"ק אאמו"ר וצוק"ל זי"ע אמר כוונה צדצרי חכמנו"ל צגמרא (צרכות 1:) אמר ר' יוחנן, בשעה שהקב"ה בא בבית הבנסת ולא מצא בה עשרה מיד הוא בועם, שנאמר (ישעי' נ, צ) מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה. וכבר עמדו צזה המפרשים, דמצואר צהדיא צקרא, מדוע צאתי ואין "איש", הרי דמיירי מיחיד, ואיך דרש מזה רבי יוחנן דקאי על צית

לרמו כי לימוד התורה צריך להיות בעונה, והוא על דרך אמרם ז"ל (מעניית 1.) למה נמשלו דצרי תורה למים, דכתיב (ישעי' נה, א) הוי כל צמא לכו למים, לומר לך, מה מים מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך, אף דצרי תורה איך מתקיימין אלא צמי צדעתו שפלה, עכתו"ד.

ואפשר לומר צאופן אחר לפרש פסוק הנ"ל מענינא דיומא, ימי חודש אלול [וכנודע דצפסוקים של פרשת שופטים, אשר קוראים תמיד צתחלת חודש אלול, יש שייכות וקשר לימי חודש אלול], ונקדים לפרש דצרי הזוה"ק (פ' שלח קסג:) על פסוק הנזכר, תמים תהי' עם ד' אלקיך, כמה דאיהו [הקצ"ה] תמים, אוף אנת תהא עמי' תמים, צמה אצעצד צר נש תמים, דיהא ת"ם י"ם [אומיות תמי"ם]. ועיי"ש צוזה"ק שמפרש לדרכו הקדוש, צהמשך הדצרים שם, כי ת"ם רומז על יעקב אצינו הנקרא איש תם, וי"ם מרמו על מדרגות קדושות, שאיך לאנשים כערכנו השגה צזה, יעו"ש.

ואולי יש להעמיס כוונה צדצרי הזוה"ק הללו, מלצד הסודות העליונים הטמונים צדצריו, צקשר לענינו היום, יוס ראש חודש אלול, שהוא תחלת ימי

הרחמים והרצון זומני התשובה, דנודע הרמו שאמר הרה"ק מוה"ר שלום מבעלזא זי"ע, כי "אלול" הוא מלשון מאללי ארעא, כמו שפי' התרגום על (צמדצר יג, צ) ויתורו את ארץ כנען, ויאללון ית ארעא דכנען, וכן על (שם שם, טו) לתור את הארץ, פי' לאללא ית ארעא. והכוונה צזה, כי זהו עיקר עצודתינו צימי חודש אלול, שהם ימי ההכנה לימים הנוראים הצאים לקראתינו, לפשפש ולמשמש צמעשינו, לעשות חקירה ודרישה צכל התנהגותנו ומחשבותינו של כל היום אס הם כהוגן וכראוי, כל אחד לפי צחינתו ולפי מצבו, ולצ יודע מרת נפשו צמה שפגס ח"ו, ומה צריך לתקן ולשפר צמעשיו להיות מוכן לעמוד צדין. גם מתחילים לתקוע שופר, כדי לעורר את הלצצות לתשובה ותיקון המעשים, כמו שאמרו חז"ל צמדדרש (ויק"ר כט, 1) עה"פ (תהלים פא, ד) תקעו צחודש שופר, שפרו מעשיכם, חדשו מעשיכם. על כן נקרא החודש "אלול", שהזמן גרמא לתור לחקור ולחפוש דרבינו ולשוב אל ד'.

ודבר זה הי' נראה צאופן צולט אלל חסידים ואנשי מעשה מאז ומקדם, כאשר אף הגיעו ימי חודש אלול, הי' ניכר עליהם שכבר הגיעו זמני

התשובה, והי' חרדת קודש ופחד אלקים לנגד עיניהם צימים הללו בכל שבתם וקימתם, ואפילו אלו אשר עסקו כל היום במשא ומתן, הכרת פניהם ענתה צם שעומדים צימי ההכנה לימים הנוראים, הן צעת התפלה, שהיתה במתינות ובכוונה יתירה, והן אחר התפלה, וכן צשעת אכילה וצרהמ"ז שלאחריו, וגם צשעה שעסקו במשא ומתן. ועבודה זו מוטלת עלינו, להטות לבבנו אל השי"ת בתשובה ותיקון המעשים בכלל וצפרט, לעשות הכנה דרבה לימים הנוראים והקדושים הצאים עלינו לטובה.

והנה מלינו צספרים הקדושים הרבה רמוזים צמקראי קודש על תיבת אלו"ל, ולפי דברי הרה"ק מבעלזא וצ"ל הנזכרים, דאלול הוא מלשון מאללי ארעא, יש לומר על דרך הרמז צמה שאמר שלמה המלך ע"ה צקהלת (קהלת א, יג) ונתתי את לבי לדרוש ולתור בחכמה, כי הר"ת של ויעתמי א'ת ל'צי ל'דרוש ו'לתור הוא אלו"ל, לרמוז כי זאת עבודתנו צימי חודש אלול, לדרוש ולתור בכל מעשינו, לצדוק צנגעי צתי הנפש ולחפוש צחדרי צטן צמה שפגמנו וקלקלנו ומה שצריכים לתקן.

וכדי להצין הכוונה צסיפא דקרא, לדרוש ולתור "בחכמה", נקדים דברי ב"ק אאמו"ר וצוק"ל זי"ע צהקדמה לצספה"ק קדושת ציון חלק ראשון, על המשך הפסוקים צפרשת נצבים (דברים ל, י"א) כי תשוב אל ד' אלקיך בכל לבבך ובבל נפשך, כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא הוא ממך וגו', דהנה נחלקו הראשונים צפי" הפסוק כי המנוה הזאת, על אחיה מנוה קאי, יש שפירשו דקאי על עמס התורה, שהרי כן מלינו להדיא צגמרא (עירובין נה). שדרשו על המשך הפסוק, לא צשמים הוא וגו' ולא מעבר לים וגו', דקאי על התורה. אמנם הרמב"ן ז"ל ועוד כמה מפרשים כתבו, כי המנוה הזאת, היינו מנות תשובה הנזכרת צפסוק הקודם, כי תשוב אל ד' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך.

ואמר ב"ק אאמו"ר וצ"ל כי אלו ואלו דברי אלקים חיים ושניהם דקו יחדיו, דצאמת הפסוק מיירי ממנות תשובה, וכמו שכתוב צפסוק לפני זה, כי תשוב אל ד' אלקיך וגו', אמנם צא הכתוב להורות לאדם אופן התשובה, שצריך להיות על ידי שיעסוק צתורה, כי ענין התשובה הוא שהאדם מתקן

רצונו ית"ש ולעצדו צלבצ צלם, ולזכות לצנים כשרים וחרדים לצבר ד', ולהיות דצוק ומקושר צהקדושה, ושיהי' אורייתא מודעת לי' חוצי', להשפיע עליו קדושה וטהרה, וללמדו דעת ותבונה איך להתנהג, ולכן הוא צורח מכל עסקיו ועניניו, וכנסם לציהמ"ד ללמוד צמסירת נפש, על כן הוא גורם נחת רוח גדול צשמים, וחוכה לדברים הרבה.

זכרו נא היטב איך שהי' ב"ק אאמו"ר וצ"ל מדבר ומעורר וחוזר ומדבר ומעורר מענין זה בכל עת ועידן, והי' שגור על לשונו תמיד מאמר חכמו"ל (קידושין ל:): צראתי יצה"ר צראתי לו תורה צבלין, ומה שאמרו עוד (שם) אם פגע צך מנוול זה משכהו לציהמ"ד, וכיוצ"צ. וראוי ונכון צעת הזאת להתעורר צזה, למלאות רצונו ע"י קציעת עמים צלימוד התורה צצית המדרש.

הנה ראינו צזמנים האחרונים צקהלתנו הקדושה, כי כשיש רצון טוב להתחזק כולנו כאחד, ואיש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק, יכולים לפעול הרבה צהרחבת גבולי הקדושה, שקבלנו על עצמינו לתקן עמוד התפלה ולימוד התורה צצית מדרשינו, וראינו צ"ה

הרבה סייעתא דשמיא, הן צשיצתנו הק' והמתיצתא, וגם צכולל. מודמן לי להיות צשצעות הללו צמתנות הקיץ עם הצחורים, הן המצוגרים והן הצעירים, וראיתי איך שמתייגעים צתורה, והי' לי למשיצ נפש צ"ה, ומה גם שהתלמידים הצעירים, מכתה ט' ושיצת כרס שלמה, עמדו על המצתן צמסכתות שלימות צעל פה אלל רצנים מופלגים ומפורסמים, והרצנים התפעלו מאוד. וכל זה צא ע"י כח הרצנים אשר גדול הוא מאוד, כי הן אל-ל צביר לא ימאס, וכשהרצנים מתחזקים ציחד יכולים לפעול הרבה. וגם הכולל נתעלה מאוד צזמנים הללו, וצנוסף להכולל של כל היום, יש כולל צצוקר לפני התפלה, וגם צערב נתחזק הלימוד מאוד.

ועתה הזמן גרמא להתחזק צכוחות גדולים ועצומים, שמהי' הקציעות עמים צתורה צקהלתנו הק' צאופן הכי נעלה. והרי יש עוד לפנינו חודש ימים, עד הימים הנוראים, על כן ראוי להתעורר צעת הזאת להתחזק צלימוד התורה צכוחות עצומים. ולא נאמרו הדברים רק להצחורים ואצרכי הכולל, אלא גם לצעלי צתים, שהרי לימוד התורה של צעלי משא ומתן,

או שו"ע, הן כשלומד עין יעקב, או אפילו פסוק חומש, או ספרי מוסר, צין כשהוא לומד לעצמו, או שמשתתף בצחיה שיעור, או שלומד עם בנו, הכל נכנס בכלל אורייתא קא מודעה לי חובי' כאמא דמודעה לבנה צמילי רכיך, שעל ידי לימוד התורה בצחיה אופן שהוא, יכול האדם להנצל מכל מיני יסורים ועונשים ח"ו, ואפילו אם לומד רק לזמן מועט, בזה עצמו שעוקר את עצמו בכה ומפסיק משאר עסקיו ועניניו כדי לצוא לביהמ"ד ללמוד תורה, צצחי' צרחו לתורה (עי' דבר' א, יט), הוא כבר עומד צמדריגה גבוהה צתשובה ועצדות ד'.

ולשון נפלא ראיתי צספה"ק מראה יחזקאל (פרקי אצות) לפרש צברי המשנה (אצות פרק קנין תורה מ"א) רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, וזלה"ק, נ"ל מה שאמר כל העוסק, ולא אמר כל הלומד, כי היצר הרע מסמא עיניהם של צעלי משא ומתן שעוסקים צדרך ארץ, ואומר שיעקר חפץ ד' ללמוד ולישב צציהמ"ד, וכל העוסק צמשא ומתן רחוק מאור פני מלך חיים, ועל כן פורשים את עצמם מן התורה מכל וכל. וצאמת נהפוך

הוא, כי יותר יפה כח העוסק צמשא ומתן, ויותר יש להקצ"ה נחת רוח ממנו כשנותן ונושא צאמונה ונותן צדקה כראוי ומחזיק לומדי תורה, ויפה בחו שאפילו בגשמייות עוסק בתורה וכו'. ועל כן כל העוסק צתורה, שעוסק במשא ומתן עם התורה, והיינו ודאי לשמה, שאי אפשר לעשות זה לשם יוהרא [וכמ"ש עוד שם להלן, כי צודאי לא שייך צעסקיו שום פני' של צבוד שיקראוהו רצ או מפולפל, עיי"ש], ועל כן הוא זוכה לצברים הרבה, עכלה"ק.

הרי מצואר גדול מעלת העוסק צמשא ומתן צאמונה, וגם הוא תומך ומחזיק ידי לומדי תורה, אשר על זה אמרו צמשנה שהוא צצחינת עוסק צתורה לשמה, כי לא שייך בזה לעשות לשם יוהרא או לשם פני' אחרת, והוא צמדריגה יותר גבוהה מהלומד תורה עצמו כנ"ל. ומעתה מוצן מאליו, שאם צנוסף על זה הוא קובע עתים לתורה, צצוקר או צערב, אז צודאי גורם צלימודו נחת רוח גדול צשמים. וגם עצם הלימוד הוא צצחינת לימוד התורה לשמה, כי צודאי אין כוונתו צלימוד כזה שיקראוהו רצי או תלמיד חכם, אלא שכל כוונתו בזה לעשות

את מעשיו הרעים כדי לשוץ ולהתקרב אל השי"ת, ועל ידי התורה הקדושה יכול האדם להתקרב ולהתדבק צקדושת הצורה צ"ה צדציקות גמור, ואז התשובה היא צמדריגה נעלית ציותר.

וענין זה מצואר היטב צזוהר הקדוש פרשת ויקרא (כג): על הפסוק (ויקרא ד, כג) או הודע אליו חטאתו אשר חטא, ולכאורה הו"ל למימר או נודע אליו חטאתו, וכתב צזוה"ק וז"ל, ובאן דקאים בלילה למלעי באורייתא, אורייתא קא מודעא לי' חובי', ולא באורה דינא, אלא באמא דאודעא לברה במלה רכיך, והוא לא אנשי לי', ותב בתיובתא קמי מארי', ע"כ. [ופירושו, דלפעמים גורם הקצ"ה שיעשה האדם תשובה צאורח דינא, דהיינו כשרוזה הקצ"ה לורז את האדם לתשובה, מציא עליו דינים ויסורים ח"ו, כדי שיתצונן צמעשיו ויעשה תשובה על כל חטאיו. אמנם מי שעוסק צתורה, אז התורה מודיע לו את חובו דוגמת אם המודיעה את צנה צמילים רכים שחטא, ומדצרת על לבו ומצקשת אותו צצקשה וצמתנוים שיספר את מעשיו. והתשובה צאופן זה, היא צמדריגה יותר גבוהה מהתשובה צאורח דינא, דמאחר שהתורה מודעה לי' חובי' צמילא רכיך, אינו שוכח ושצ צתשובה שלימה לפני קונו].

והנה צפשטות הכוונה בזה, שעל ידי שלומד האדם דיני ומשפטי התורה, נודע לו את הדרך אשר ילך בה ואת המעשה אשר יעשה. אמנם ציותר כתבו צספרן של צדיקים, שעצם הלימוד צתורה, מרוממת את האדם למדריגה גבוהה יותר, ומשפיע על האדם שכל אלקי ודעת עליון להתצונן צגודל חטאו, ולתקן את חטאתו אשר חטא, כי כח ההשפעה של התורה הקדושה גדולה היא עד למאוד, להאיר אל האדם דרך הטוב והישר, ולקרבו לצוראו ית"ש, כאז"ל (פתיחתא דאיכה רצתי צ) המאור שצה מחזירו למוטב. ועפי"ז מצאר ב"ק אאמו"ר זצ"ל מאמרס ז"ל (צרכות ה.) אם רואה אדם שישורים באים עליו יפשפש במעשיו וגו', פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. ותמהו המפרשים, כיון שיצ ציטול תורה, הרי אין לך עון גדול מזה, ואיך אמרו פשפש ולא מצא. אמנם להנ"ל אחי שפיר, דכוונתם ז"ל לומר, שאם פשפש ולא מצא צנפשו שום פגם וחטא שצשציל זה יצואו עליו היסורים, אז יתלה צציטול תורה, שאם הי' לומד התורה, היתה התורה מודיע לו את חוביו, ולא הי' צורך להזכירו עיי

פורעניות ועונשים, כמו האם המשלמת את צנה דצברים רכים ולא צעונשים, רק מאחר שלא למד תורה כראוי, ממילא לא עשה תשובה כהוגן, שהרי לא נתודע לו צנה חטא, על כן צאים עליו היסורים ח"ו, כדי שצנה יתקרב אל השי"ת [ומנאחי שכבר פירשו כן בספרן של נדיקים קדמונים].

ומעתה אחי שפיר הכוונה צפסוק הנ"ל, בי המצוה הזאת וגו', דשני הפירושים משולצים ולמודים זה צנה, ועולים צקנה אחד, דצאמת קאי על מלות תשובה, וכמו שכתוב צפסוק הקודם, בי תשוב אל ד' אלקיך בבל לבבך ובבל נפשך, אמנם צא הכתוב להורות לאדם האופן לעשות תשובה בכל לצבו וצכל נפשו, דהיינו שיהי צמדריגה גצוהה של תשובה, שישאר צזכרונו תמיד ולא אנשי לי' כדצרי הזוה"ק הנ"ל, ועל זה אמר, כי המצוה הזאת וגו' לא נפלת הוא ממך, דהיינו ענש התורה, שע"י עסק התורה יזכה לעשות תשובה צלי יסורים ועונשים ח"ו, דאורייתא מודעא לי' חוצי' כאמא דאודעא לצרה צמילי רכיך, עכתו"ד ב"ק אאמו"ר זצ"ל.

המצוה מכל הנ"ל, כי התורה הקדושה גורמת לו לאדם לשוץ אל

השי"ת בתשובה שלימה צמדריגה גצוהה, כי כח התורה חזק מאוד להשרות על האדם רוח טהרה ורח נכון תחדש צקרב, וענש הלימוד יעורר צו הרהורי תשובה.

ויש להמתיק הענין, דנודע מספה"ק, שאותיות התורה הם נגד נשמות ישראל, שכל אחד מישראל יש לו אות צתורה הקדושה, ואורייתא וישראל וקוב"ה חד (זוה"ק ח"ג עג.), וממילא על ידי שיעסוק האדם צתורה, ממילא ישוץ ויתקרב אל קדושת הצורה ית"ש.

ומנינו צענין זה עוד דצרים נפלאים צוהר הקדוש (פ' יתרו פג): צפרשת קצלת התורה, רצי יהודה פתח, מי ימלל גצורות ד' ישמע כל תהלתו (תהלים קו, צ), בבמה ארחין אורייתא אסהידת בר נש דלא יחיב קמי מארי', בבמה ארחין יהיב לי' עימא דלא יסמי מארחוי לימינא ולשמאלא, בבמה ארחין יהיב לי' עימא היך יתוב קמי' מארי' ויבחול לי', דתנן שית מאת ותלת עשר זיני עימא יהיב אורייתא לבר נש למחוי שלים במארי', עכ"ל הזוהר. [ופירושו, שאנחנו חייבים להודות ולהלל להשי"ת על שנתן לנו את התורה, כי צהרצה דרכים

ועפי"ז שפיר יוצן דצרי הזוה"ק הנ"ל, דכמו שהקצ"ה תמים, כך לריך האדם להיות תמים עמי', וצמה יתעבד צר נש תמים, דיהא ת"ס י"ס. וי"ל הכוונה, ד"חס" רומז על יעקב איש חס יושב אהלים, שהוא עמוד התורה כנודע, וכמצוה צוה"ק שס, וי"ס" רומז על כח התשובה, וכמו שצצוהר צספרים הקדושים כי חמשים רומז על תשובה, דהתשובה נקראת צינה, כמאה"כ (ישעי' ג, י) ולצבו יצין ושצ ורפא לו, ויש חמשים שערי צינה, שהם חמשים שערי תשובה. וכן מצוהר צספרי החסידות משמי' דאריז"ל עה"פ (ישעי' מג, טו) הנותן צים דרך, דקאי על חודש אלול, וצספה"ק קדושת לוי (ראש השנה) מעתיק דצר זה כאילו הוא מדרש, שכתב צוה"ל, הנותן צים דרך, זה ראש חודש אלול.

וזהו כוונת הכתוב שקוראים תמיד צתחלת חודש אלול, תמים תחי' עם ד' אלקיך, ופי' התרגום, שלים תהא וכו', והיינו שצריך האדם להתדבק צהשי"ת דצציקות גמור למהוי שלים צמארי', וכמ"ש הזוה"ק צפרשת יתרו שהצאנו לעיל, והוא על ידי התגצרות והתעוררות צלימוד התורה, שהתורה יש צו תרי"ג עטין

אריך להתדבק צצורה ית"ש, וצאמצעוה זוכים לתשובה אמיתית ולהתקצרות אל הקדושה, כמרומז צתיצת תמי"ס כנ"ל.

*

מורי ורצותי, אחי ורעי היקרים, מה שצצוהר צוהר הקדוש הנ"ל, שע"י לימוד התורה יכול האדם להתקשר ולהתדבק צהשי"ת למהוי שלים צמארי', דאורייתא מודעא לי' חוצי', ויהיב לי' עיטא האריך יתיב קמי מרי', הגם שכתב דקאים צלילה למלעי צאורייתא, וצפשטות הכוונה היא על קימה צעוד לילה ויגיעה צתורה צלימוד גפ"ת ופלפולים וכדו', אמנם צאמת אף כשלומד רק אות אחת צתורה, צבר מסוגל להתעורר צתשובה ולהתקרב אל השי"ת, וכמו שמנינו צמשנה (אצות פ"ו, מ"ג) הלומד מצצירו וכו' אפילו אות אחת וכו', כי כל אות צצתורה ממשין על האדם קדושה יתירה שיוכל להתקרב אל הצורה ית"ש צציוול, והעיקר הוא שישתדל ציגיעה לקצוע עתים לתורה, ולפנות את עצמו מהצלי עולם הזה ושאר צרכים כדי ללמוד ולעסוק צתורה.

אשר על כן, כל מי שצא לציהמ"ד וקצוע עתים לתורה, הן כשלומד גפ"ת

ומה נמלנו לחיך דברי ב"ק
אאמו"ר זצ"ל, שאמר לפרש הפסוק
 (הושע יד, ג) קחו עמכם דברים ושובו
 אל ד', דהנה אמרו צמדרש (שמו"ר למ,
 ד) על פסוק זה, אין דברים אלא דברי
 תורה, שנאמר (דברים א, א) אלה
 הדברים אשר דבר משה. וזה שאמר
 הכתוב, קחו עמכם דברים, היינו
 שיעסקו בדברי תורה, ועי"ז ושובו אל
 ד', כי על ידי לימוד התורה יכולים
 לעשות תשובה צמדריגה גבוהה כנ"ל.
 ומעתה מה מאוד יונעם מה
 שאמר שלמה המלך ע"ה, ונתתי את
 לבי לדרוש ולתור בחבמה, דהנה
 פירש"י שם, כי חכמה היינו חכמת
 התורה, וצא להורות ענין הנ"ל,
 שצחודש אלול כשעוסקים בתשובה, אז
 העיקר הוא להתדבק בתורה הקדושה,
 שע"ז יוכל האדם להשיג כח התשובה
 צמדריגה גדולה. וזה שאמר, ונתתי את
 לבי לדרוש ולתור, ונתתי א'ת ל'צי
 ל'דרוש ולתור ר"ת אלו"ל כאמור
 למעלה, והיינו שצחודש אלול עצודתנו
 לתור ולדרוש ולצדוק צמעשינו, כדברי
 הרה"ק **מבעלזא זי"ע** הנזכרים, ועל
 זה מוסיף ואמר, ולתור צחכמה, דהיינו
 חכמת התורה, שעל ידי שהאדם מדבק
 את עצמו בתורה הק', נשפע עליו

ממרום כח קדוש של שכל ודעת
 להתחרט על מעשיו הרעים ולהגיע
 לתשובה שלימה, והלומד תורה משתנה
 תיכף לאדם אחר לגמרי וכצ"ר חדשה,
 וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים יט,
 ח) תורת ד' תמימה משיבת נפש עדות
 ד' נאמנה מחכימת פתי, היינו
 שהתורה מחכים את האדם ומלמד
 לאנוש צינה שלא לציית להיזה"ר שהוא
 המלך זקן וכסיל, שאז נקרא פתי,
 ואורייתא מודעת לי' חובי' כאמא
 דאודעא לצרה צמילי רכיך, ומתקרב
 האדם לתשובה שלימה, למהוי שלים
 עם מארי'.

וזה יש להעמיס צפסוק שלפנינו,
 תמים תהי' עם ד' אלקיך, וצמסורה
 האות תי"ו הוא רצתי, ואמרנו צסס
 החיד"א זצ"ל שרומז על לימוד התורה
 שהוא גדול ממעשה, ואותיות הנשארים
 הם מי"ב, וי"ל שצא הכתוב לרמוז על
 מלות תשובה, וכמו שאמרנו רז"ל
 צמדרש (צרי"ג, ג) עה"פ (צראשית א,
 צ) ורות אלקים מרחפת על פני המים,
 בזכות התשובה שנמשלה למים,
 שנאמר (איכה ג, יט) שפכי במים לבך
 נובח פני ד'. וכוונת הכתוב להורות
 ענין זה, שדרך הנבחר לעשות תשובה
 היא על ידי לימוד התורה דוקא.

המורה מזהיר את האדם שלא יטא לפני
 קונו, ולא יסור מן הדרך אשר לוהו ימין
 ושמאל, והרבה עלות נותנת התורה הקדושה
 לאדם איך לעשות תשובה על חטאיו
 שהקצ"ה ימחול לו לגמרי, כי תרי"ג מלות
 צבתורה, הם תרי"ג עלות שהתוה"ק נותנת
 לאדם להיות שלם עם קונו, דהיינו שיזכה
 להיות צדוק צו יצרך צדציקות גמור].

ועל פי מה שאמרנו צוהר,
 שצריכים להודות להשי"ת לספר
 גבורותיו ולהשמיע כל תהלתו על שנתן
 לנו את התורה, יש לומר מילתא
 צטעמא צמה שנוהגים לסייס כל ספר
 תהלים כמה פעמים צחודש אלול,
 שהרי מצואר צדצרינו, כי האופן
 המוצחר לעשות תשובה על העוונות,
 הוא ע"י לימוד התורה, שהתוה"ק
 מודעת לי' לאדם חובי' צמילי רכיך צלי
 עונשים ויפורים, וגם נותנת לו עלות
 הגונות איך לשוב אל ד', על כן צימי
 הרחמים והרצון כשעוסקים בתשובה
 ותיקון המעשים, ראוי ונכון לסייס כל
 ספר תהלים, להשמיע כל תהלתו, על
 שנתן לנו את התורה להתקרב על ידה
 לתשובה שלימה.

וצוה יש לפרש מה שאומרים
 צנוסס הסליחות (וכן אומרים צתחנו,
 ומקורו צמדרש תחומא צשלח טו) כי

ימינך פשוטה לקבל שבים, דתיבת
 "ימין" רומז על התורה הקדושה,
 שניתנה ציד ימינו של הקצ"ה צביכול,
 כמו שנאמר (דברים לג, צ) מימינו אש
 דת לנו וצבספה"ק הוסיפו לרמוז, כי
 התיבות ד"ת למ"ו אותיות תלמו"ד]. וז"ש
 כי ימינך פשוטה לקבל צצים, כלו' שעל
 ידי כח התורה הניתנת צימין, יכול
 האדם לזכות לתשובה שלימה ולהתקרב
 אל השי"ת למהוי שלים צמארי'. וראי'
 מפורשת לזה מצינו ראינו צצרכת
 התשובה צתפלת שמונה עשרה,
 שמתחיל השיבנו אבינו לתורתך, ורק
 אח"כ אומרים והחזירנו צתשובה
 שלימה לפניך, כי האופן העיקר לשוב
 אל השי"ת ולהתדבק אליו ית"ש, הוא
 על ידי כח התורה כאמור (עי' ספה"ק
 זרע קודש פ' צא, עמוד נט:).

וצכתצי קודש של זקיני הרה"ק
 מוה"ר אליעזר מדזיקוב זצ"ל, מפרש
 עד"ז מה דאיתא צגמרא (מנחות כט:)
 כי הצעל תשובה מרומז צאות ה',
 ע"ש. והענין הוא, כי אות ה' מרמוז
 על חמשה חומשי תורה, ועיקר התשובה
 הוא על ידי לימוד התורה הקדושה.

ודבר יקר ונחמד כתב הרה"ק
 מוה"ר פייבוש מברעזאן זצ"ל צספרו
 הק' שפת אמת (פ' נצבים, צד"ה כי

המנוה) לפרש בענין זה מאה"כ (משלי ת, ל) ואהיה אצלו אמון, כדודע מה שאמרו ז"ל במדרש (בר"ר א, א) אל תקרי אמון אלא אומן, דקאי על התורה הקדושה, שאומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה, כי הי' הקב"ה מציט וברא את העולם, יעו"ש. והנה מבואר בספרים הקדושים, כי אהי"ה הוא שם התשובה ונדרכך פשטות הטעם הוא, משום דתשובה קדמה לעולם, כדודע מה שאמרו ז"ל שהמלאכים טענו להקב"ה זמין האדם למחטי קמך, ואמר הקב"ה יעשה תשובה ויתכפר, אהי רחום ואהי חנון. והענין צוה, שמרמזו שרריך האדם לומר, אף שעד עתה לא הייתי טוב, אבל מהיום והלאה אהי טוב (מוצא בספרים הקדושים בשם הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע). וכשאלם חוזר בתשובה, אז גם הקב"ה משיב, אהי עמך, כלו' אף שמקודם לא יכולתי לדור עמך, מחמת העונות שהיו מצדילים ביני ובינך, עתה אחר שעשית תשובה, אהי עמך.

וזה שאמר הכתוב, ואהי אצלו אמון, אמון רומז על התורה הק' כנ"ל, וצאמנעות התורה הקדושה יוכל האדם לזכות לזה, שהקב"ה ימלא א"ע כביכול להיות קרוב אליו, שהרי המאור

שבה מחזירו למוטב, ואורייתא מודעת לי' לאדם חובי, וכשחוזר בתשובה, אז משיב לו הקב"ה אהי עמך כאמור. ועסק התורה אלל כל אחד ואחד יהי כפוס שיעורין דלי, כי אפילו מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, וכלל מיצה ואות שלומד בתורה הקדושה כבר יכול להשלים את השם של אהי"ה, ולזכות להשראת השכינה. וזהו, ואהי אלל, שאהי קרוב אלל הקב"ה, וגם הקב"ה משיב אל האדם, אהי קרוב עמך, אמון, ע"י שעסק בתורה וזה גורם לו לעשות תשובה כדת כראוי וכנכון, עכמו"ד הק'.

ובדבר האמור יש לשלב שני רמזים המוצאים בספרי תלמידי הבעש"ט זי"ע בפסוק צפרשת וארא (שמות ג, ז) ולקחתי אתכם לי לעם וגו' וידעתם כי אני ד' אלקיכם, דהנה כתב הרה"ק מהרצ"א מדינוב זי"ע בספה"ק אגרא דבלה על פסוק זה, שהר"ת של ו'לקחתי א'תכם לי לעם הוא אלול, לרמז דצחודש אלול הקב"ה מקרב את בני ישראל אליו ולוקח אותם לעם, ע"י כח התשובה. והרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספה"ק קדושת לוי מפרש פסוק הנ"ל, דלכאורה אינו מוצן, הרי השי"ת לית

מחשבה תפיסא בי' כלל, וא"כ איך שייך לומר וידעתם כי אני ד'. אלא הענין הוא, כי אנחנו בני ישראל יכולים להשיג קצת אור השכינה על ידי התורה הקדושה שנתן לנו הקב"ה. וז"ש, ולקחתי אתכם לי לעם, היינו בשעת מתן תורה צהר סיני, ויכמ"ש בספורנו שם, דקאי על מעמד הר סיני, שאז נתקרבנו בני ישראל אל השי"ת, צאמור אליהם (שמות יט, ה) והייתם לי סגולה מכל העמים, וממילא וידעתם כי אני ד', כי על ידי אור התורה תהי' לכם ידיעה, ותוכלו להשיג קצת גדלות הבורא, עכדה"ק.

ולהאמור לעיל, דברי האגרא דבלה ודברי הקדושת לוי עולים בקנה אחד, כי צחודש אלול עוסקים בתשובה ותיקון המעשים, והאופן המוצח לעשות תשובה הוא על ידי לימוד התורה, שע"י נעשה האדם מקושר אל הקדושה בשלימות, ומתדבק בצורא ית"ש כביכול בדביקות גמור, וכדברי הזוה"ק הנזכרים, שעל ידי התורה הקדושה נעשה שלים צמארי, וממילא זוכה להשיג השגות גדולות, וידעתם כי אני ד'.

ועפ"י הדברים האלה יש לומר טעם לשבח על מה שנוהגים לתקוע

שופר צחודש אלול, כי ידוע שאחד מעשרה טעמים שתוקעים צראש השנה, המוצא בשם ר' סעד' גאון, הוא להזכיר מעמד הר סיני, אשר נאמר צו (שמות יט, יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאוד. ולענינו י"ל, כי תקיעת השופר הוא לעורר את בני ישראל לתשובה ותיקון המעשים, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ג ה"ד) שהשופר מעורר, עורו ישנים משינתכם ונרדמים הקילו מתרדמתכם וחפשו צמעשיכם וחזרו בתשובה, אמנם התשובה על ידי יסורים ועונשים אינה תשובה הנצחית, ועיקר התשובה צריך להיות על ידי לימוד התורה, שמעורר את האדם לתשובה, ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים של תעניות וסיגופים ויסורי נפש, כמו האם שמוכיח לבנה צמילים רכים. לכן תוקעים צשופר צחודש הזה, להזכיר מעמד הר סיני, לזרו את העם שיתחזקו ויתאמנו צלימוד התורה, כי על ידי ההתחזקות וההוספה צלימוד התורה צכמות וצאיכות, יכולים לחדש ולשפר המעשים ולהיות צבוקים צהשי"ת כביכול צצחינה גבוהה עד למאוד, והיא היא התשובה הרצוי.